

SETMANARI POPULAR

BARCELONA 22 DE MARS DE 1891.

JESÚS NAZARENO

Puix enguany se vol restablir la processó devotíssima dels Congregants de Jesús Nazareno, oportú serà que donguem algunes notícies curiosas y edificant del origen de aquest culto particular que 's tributa á Jesús, Redemptor Nostre, ab lo titol de *Nazareno*.

En sa significació primera y original, Jesús s'anomena Nazareno, per haver sigut concebut y haver passat gran part de la sua vida mortal en la vila de Nazareth. Y perçó las Sagradas Escripturas, comensant per las Profecías y acabant pels Evangelis, al Salvador del mon, lo anomenan repetidas vegadas Nazareno: *quoniam Nazareus vocabitur*. Y sabut es que en la *tessera* ó *títol* que Pilat feu posar al pal de la creu, s' hi llegia en tres llenguas: *Jesus Nazarenus Rex Iudeorum*.

Mes per los fiels devots y especialment en Espanya, la paraula *Nazareno* es significativa d'una especial manera de representar á Jesús en la sua passió, donantse culto á una imatge que te una historia molt singular, y tal volta de pochs de nostres lectors sabuda, la qual representa á Jesús lligat de mans, coronat d'espines y cubert, no ab lo tros de porpra ó clàmide romana, tal com se representa en lo pas del *Ecce-Homo*, sino vestit ab una llarga túnica morada. Aquesta es la imatge del *Nazareno* que tothom coneix y ve-

nera; y perçó en Andalusía, y en particular á Sevilla, s'anomena *Nazarenos* als que van á las processons de Setmana Santa ab una vesta semblant, ó sia túnica llarga y folgada, que per cert n' hi ha de molt ostentosas.

Pero ademés, haurán observat ó recordarán nostres lectors, que la dita imatge del Nazareno, porta penjat del coll un escapulari ab la creu vermella y blava dels Trinitaris. Donchs aquesta es la explicació de lo que 'n podriam dir origen del culto del Nazareno.

En efecte: la devoció al Nazareno fou portada á Espanya per los Trinitaris y tingué son origen en África, del modo que breument anam á relatar.

A la desembocadura del riu Subú, litoral de Marruecos, teniam los espanyols una fortalesa en l' indret hont hi havia hagut una població anomenada, si mal no recordam, Mamola. Fou construhit lo fort en l' any 1614, y en la capella s' hi veneraba una imatge del Nazareno. En 1681 los moros del regne de Fez atacaren la fortalesa, la assaltaren, y com á presa principal s' en emportaren la dita imatge, arrastrantla y fentli mil vituperis pels carrers de la ciutat de Mequinez, y á la vista dels espanyols catius que allí gemanavan en dura esclavitut.

Se sabé á Espanya ab horror la profanació: y los Pares Trinitaris, dedicats á la redempció d'esclaus, pensaren en rescatar també la venerada efigie del Redemptor. Una missió d'ells, portant crescudas sumas recullidas á Europa, passá

á Mequinez l' any 1682, y després de inesplicables fatigas, perills y persecucions, conseguiren aquells frares lo seu objecte, rescatant del poder dels infiels la dita imatge del Jesús Nazareno, altras 16 imatges sagradas y 221 esclaus.

Per recort y senyal, donchs, de aqueix rescat, los pares Trinitaris posaren al pit de la imatge lo escapulari del Orde; y aixís entrá solemnement á Madrit, celebrantse una processó may vista, essent portada y exposada á la pública veneració en la iglesia dels Trinitaris.

D' alashoras data la devoció especial á Jesús Nazareno, y comensaren á obtenirse gracies singulars tan espirituals com temporals, senyalant-se com á primera la conversió repentina d' un moro, al passar pels carrers de la Real Vila la dessusdita processó.

La fama d' eixos prodigis s' estengué per tota Europa, y à la capital del Regne acudian molts peregríns extrangers que procuravan endurseren còpies de la maravellosa efigie. En totes las iglesias de PP. Trinitaris se li consagrà un altar; y recordam que en la propia capella del hermós temple dels Trinitaris de Vich, hi ha pintada, en los mitjos punts de damunt de les arcades laterals, la historia de la presa y rescat del Nazareno, que sucintament acabam de referir.

JAUME COLLELL, PIRE

TAMBÉ FA PER CASA

De la revista provensal *L' Aiòli*, que cada dia
llegim ab major gust é interès, y que cada dia
avansa un pas pel camí en que hem de donarnos
la abrassada de germanor política, com suara 'ns
davan la de germanor de llengua y de literatura,
traduhím lo següent hermosíssim y curiós frag-
ment d' un article del gran Mistral, quinas con-
clusions escauhen tant, ó poch se 'n falta, á Pro-
vensa com á Catalunya:

AL PAYS DE GALES

Nostre amich Pau Meyer, l' ilustre provensalista del Col-legi de França, 'ns contava que l' any passat, en un viatje que feu part d' amunt d' Inglaterra, visitant lo pays de Gales, s' havia trobat dintre un vagó, ab una senyora inglesa del alt mon que viatjava ab son fill, un axerit noyet.

Després d' haver parlat en anglès à la mare, que, naturalment en anglès li va respondre, Meyer, en anglès també, se dirigi al noy, qui li res-

pongué al acte en *galés*, llenguatge popular del Principat de Gales.

Tot sorpres, nostre amich demaná á la senyora com era que son fill no parlava la llengua general d' Inglaterra. Y la senyora va respondre:

«Mon noy apendrá l' anglés quan sabrá com se deu, quan sabrá parlar del tot son idioma nacional, senyor, que es lo galés. Puix nosaltres, los Galesos, los primers hem tingut las illas Británicas, ben abans que 'ls Saxóns, ben abans que 'ls Normáns, y en lo segle tretzé eram encara independents. Y axí, tothom, desde 'l mes rich al mes pobre, nos engallardím de nostra raça, que es la mes vella d' Inglaterra; y tots conservém nostra parla galesa, símbol de nostra antiga gloria y vas de nostras tradicions. Y tením poetas per mantenir l' entussiasme y á mes festas anyals per coronar nostres poetas. *Y en tant que 'ls infants son dintre la familia, no se 'ls hi parla sinó gales...* L' anglés tindrán prou temps d' apéndrel á las escolas.»

—Y m' afegí Pau Meyer: Resseguint la comarca, tinguí ocasió de veure que aquella dama no m' havia dit mes que la pura veritat, puix, dins lo despaig de Correus y Telégrafos del Principat de Gales, vaig véurehi las comunicacions del Gobern de Londres, escritas en las dues llenguas, la inglesa y la galesa. Es un ministre d'ara, originari del pays, que ha volgut rendir aquest homenatge á la parla maternal de sos compatriotas.—

¿Qué 'n penseu, fills de la terra? qué 'n penseu, gent de la mar? Veuse aquí un exemple, per nosaltres los del Mitjorn, per nosaltres Provensals, que girém, que torném, que fem mans y mánegas per desprovensalisarnos, y que, sense la Naturalesa que 'ns reté, que 'ns governa y 'ns embrida, jah! no n' hi ha poch de temps que hauríam perdut tots nostres signes d' home!

Heusaquí un bon exemple per nostras grans familias, que fent à sos fills estrangers de la llengua y costúms del pays, han acabat per ferlos extranjers de la Provença, indiferents al poble, que be 'ls ho reconeix, y que l' dia de las eleccions, elegeix al primer foraster que ve à prometreli la lluna!

Noble dama galesa, que tant be 'ns has dit de
lluny, sense sapiguerho, lo que nosaltres hem
de fer, ¡que la benedicció accompanye ta raça! Jo
't beso las mans.

F. MISTRAL

MEDITACIÓ

La setmana Santa s'acosta; arriva la plenitud del any per la Iglesia Católica que celebra ab funcions solemnes la passió del Fill de Deu. Los fidels van en mística peregrinació de temple en temple, endolats, marcada en la cara una tristèria y un reculliment extraordinari; en lo cancell de la Casa de Deu llensan suavíssim aroma l'espí-gol, la farigola y l'romani; dintre es un devassall de llums y un constant murmur d'oracions. Tothom-se troba dominat per la melangia característica d'aqueixa setmana, fins aquella joveneta, ahir orgull de nostres passeigs y atracció de miradas amorosas, desa sos vestits de coloraynas, sos exòtichs sombreros pera endolarse, y cobreix sa testa aixerida ab un vel negre. Tristor y quietut per fora, reculliment per dins... ja qué's deu aquesta brusca girada en lo camí planer de la vida, de la vida alegre é inconscient?

Pensemhi una estona, que l' temps convida á la meditació.

Hi ha en lo fons del cor humà, fins en aquell mes trevallat pe'l plaher, un' ànsia indefinida á tot lo gran y bò. Es una llevor que arrela sempre malgrat la aspresa del terrer; neix també sempre malgrat las pestiferas influencias que l' home hi deixa arribar; floreix... al menos una vegada l'any. Expansió de l'ànima, set de goig espiritual, aspiració á la veritat, al be y á la bellesa, desitj de millor vida vista allá al lluny entre núvols esplendents de rosa y or..., aixís solen anomenar-se aquestas vesllums ideals que arriuen massa de tart en tart á aclarir la atmòsfera tenebrosa que 'ns volta. Es la contrició després del pecat, lo bon propòsit després de la mala acció, la coral estreta de mans passada la rancuniosa baralla, las expansions del art després del treball rutinari ó de la indolència. Aspirant al ideal nos reconciliém ab Deu y ab nosaltres mateixos, deixém per alguns moments de vessar nostras facultats y energías pera concentrarlas dintre de nosaltres, nos contemplém á las horas d' un sol cop d' ull y formém nobles propòsits d' esmema.

Veus aquí l'trevall de nostra Iglesia en aquesta setmana: facilitar lo sant reculliment de las conciencias per medi de la contemplació del acte mes angust que integra son dogma sacratíssim. Jesús, lo fill de Deu, es assotat, escarnit y crucificat pe'ls homes: Jesús, es la Bondat, la Sabiduría, lo Be inestroncable, la Omnipotència voluntariament humiliada; los homes son la nostra rassa, son cada hú de nosaltres, que no parém d' escarnir y despreciar en cada acte á totas aquestas qualitats altíssimas reunides en lo Fill de Deu.

Agenollats dins del temple, cap-baixos, contemplant la grandesa dels divins misteris, units

tots pe'l sagrat vincle d' un comú desitj, nos purifiquém de las nostras culpas y en alas del rès vola l' esperit á las regions lluminoses de la perfecció.

Res he sentit que conmogués tan fondament l' ànima com la narració sublim en sa senzillesa de la passió de Jesu-Crist, feta en nostras iglesias lo diumenge de rams. Talment se diria que alguna novetat hi hagi en lo drama diví, per l' ànsia ab que l' escolta lo públich devot.

Aquella veu grossa, acompañada, del narrador ressona en las voltas del temple; tot d' un plegat baixa de tò, s' endolceix y acaba ab un suau y cansoner *dixit Jesus..;* llavors comensa Jesús, melós, dols, de veu mes atractívola y ab paraula sentenciosa; segueix lo recitat y deixa al cap de poca estona que parli l' poble, lo chor, qu' arriba á gelar las sanchs ab son animat y cego *crucifige, crucifige;* aixís va seguint la tremenda relació y l' ànsia dels oyents arriba á son moment critich quan sent la veu com may potenta y sostinguda del recitador que diu que Jesús morí... Després tot es silenci y misteri; las oracions brollan del cor mes depressa que dels llabis.

E. MOLINÉ Y BRASÉS.

LA REVINDICACIÓ DEL LLENGUATJE

EN LA ENSENYANSA PRIMÀRIA

Som catalans y 'ns ne gloriém; de la mateixa manera que un francés te aquell orgull d' esser francés y un anglés no deixaria de serho per tot lo del mon... mes aquest amor á la pàtria no suposa odi ni enemistat envers las terras que no son pàtria nostra.

Joan Cortada, de *Cataluña y los catalanes.*

Desitjém, donchs, que la ensenyansa á Catalunya sia donada en llengua catalana.
Missatge á S. M. donya Maria Cristina de Habsburg Lorena, Reyna Regent d' Espanya, comtesa de Barcelona. Maig 1888.

I

S' ha dit, y desgraciadament ha anat fent sortuna la frase, que l' *catalanisme* es' una aspiració noble y generosa, pero que no té programa, no ha pogut encara concretar be sas aspiracions.

Per de prompte devém fer notar una contradicció ben patent dels que tal diuhén, perque ho es y grossa lo calificar de noble y generosa una aspiració sense que aquesta sia concreta. Aquest despropòsit es tant evident com lo d' aquell que sense saber ahont va, ni coneixer lo camí que trepitja, digués que l' camí que ell ha escullit es lo mellor.

Lo *catalanisme* ha sigut, es y será; mirat d' una manera molt diferent, perque, com totas las novas causas, vé á contradir un estat de cosas establert, y per lo tant hi ha interessos contraris

al canvi que la nova causa reclama. Aquests interessos contrapuntats s' han d' unir fersosament pera sa defensa en la hora del perill, y, es, per lo mateix, molt útil coneixels bé; tot destorb coneget es fácil de salvar, com es molt senzill de vèncer tot obstacle qual importància y resistència's coneix per endavant.

L'estat de cosas actualment vigent á Catalunya ha creat dues menas d' enemichs del catalanisme á dintre de casa mateix, es á saber: los partits unitaris interessats en la dominació purament castellana, y 'ls que, sense formar ostensiblement en los rengles tan clars d' aqueixas migadas agrupacions, no obstant, ó n' esperan alguna cosa ó n' disfrutan algun benefici.

Es tant com natural que 'ls afiliats á algun partit unitari, sia per la esperansa de ventajas personals positivas, sia per un vici fondo en sa instrucció y educació capás d' extinguir en ells l'amor á sa propia terra; es natural, repetim, que aquests sian enemichs declarats, irreconciliables de la causa de Catalunya, defensant uns las seves aspiracions afalagadoras d' un govern civil ó d' una direcció (perque no hi ha ningú que passi per menos), y 'ls altres, en terreno mes ferm lluytin pera conservar lo adquirit á copia de baladrejar y fer tamborellas d' un cantó al altre, pera sentar plassa d' orador y entramaliat.

En quant á aquells que no forman part de cap companyia política pero n' esperan alguna cosa ó n' desensan algun benefici, aquests son los mes de planyer, perque 'ls hi falta la qualitat que mes enobleix al home, lo ésser agrahits, perque comprenen que 'ls partits polítichs están de desgracia ja y no gosan arrostrar la responsabilitat de sa defensa, com ab la por de perjudicarse ells en sos interessos, no gosan tampoch declararase francament catalanistas.

Los primers son los que diuen que 'l catalá no serveix sino pera escriure en vers y escriuhen en mal castellá sa prosa; los segons son los que tiran en cara al catalanisme lo esser una noble aspiració sense programa.

Es precís, á nostre entendre, prescindir d' uns y altres, ja que 'l catalanisme afirma en primer terme la desaparició dels partits polítichs; y un cop nos trobém ja sols los catalanistas de veras, fora ja 'ls de per riure, vegem si es possible que 'l Renaixement catalá manqui de programa.

Los catalans tenim un llenguatje propi, y 'l Renaixement en primer terme s' ha dirigit á la restauració d' aquest llenguatje, restauració literaria, entengas be, perque 'l poble catalá sempre ha sigut fidel guardador d' aquest tresor que las generacions passadas li confiaren com á distinxió dels demés pobles.

Donat l'estat actual dels diferents pobles que

componen la nació espanyola y davant del sistema unitari que ofega tota iniciativa que no parteix del centre, es tant com natural que una sola llengua sia la oficial, que una sola legislació sia la privilegiada y que no mes sia tingut per nacional lo del poble que domina.

Donchs bé: tot lo que surt ó tendeix á sortir d' aquest motllo, es una protesta contra aqueixa manera d' ésser anormal de la Espanya y contra la unificació s' ha alsat sempre 'l poble catalá, usant la llengua que li mana la naturalesa, y prescindint y fins ridiculizando la que li imposa la Constitució ó las lleys del Estat. Mes endavant trobém un acte públich d' aquesta resistència en la restauració del Jochs Florals que afirman ja la revindicació d' aqueix dret que per naturalesa te 'l poble catalá de parlar sa propia llengua; es á dir, que d' un fet constant com es la conservació del seu idioma per nostre poble, se'n formula un principi concret: *cal que 'l catalá 's conservi, no sols com á llengua vulgar, si no com á llengua literaria.*

¿Eran catalanistes los que afirmaren aquesta necessitat? Mellor dit: ¿creyan los restauradores dels Jochs Florals en la necessitat que afirmavan? Creyém que n' hi havia de tots, perque volém creure en la bona fé, regint tots los actes dels homes, y necessitén explicarnos lo desviament que 's nota en alguns dels que 'ns han precedit en la obra regeneradora de Catalunya.

Mes, com acabém de veure que era lògica la afirmació del principi donat lo fet constant observat en lo poble catalá, hem de prescindir dels poruchs, y acceptar la obra dels Jochs Florals, com á la primera fórmula que 's concreta dihent:

«Cal que tots los catalans revindiquem lo dret natural regonegut á tots los pobles de la terra, de possehir, usar y conrèar la llengua que 'ns es propia.»

Y aixís, ja tenim una afirmació ben precisa y concreta: *Revindicació del llenguatje.* Y axís també, queda fixada una de las principals aspiracions del catalanisme, d' aquesta noble y generosa causa que al dir de certa gent no ha pogut encara concretar bé sus aspiracions.

SEBASTIÁ FARNÉS.

LOS CLAUS DE JESÚS

Ja 'us han duyt, Jesús meu, al alt calvari,
ja vostre cos de lliri han açotat,
ja en la follia vil de son desvari
d' espines vostre front han coronat.

Ja demunt vostra carn inmaculada
ses teres urpes posan los butxins,

sens que 'ls deturi vostra faç sagrada
ni 'ls dolços raigs de vostres ulls divins.

Ja brandan llurs martells; ja en mil tortures
peus y mans 'us travessan ab fer clau;
iles mans que, font eterna de ventures,
les cadenes trencaren del esclau!

¡Vostres peus, que al passá al camp de la vida
estela hi van deixar de llum sens fi,
que sofriren d' arestes la punyida,
per obrinos del cel l' hermos camí!

¡Y 'us los clavan, Senyor! ¡y fret ho esguarda
lo llinatje que Vos haveu salvat!
¡Ay! ¡molt més que eixos claus que fan basarda,
vos mata, dolç Jesús, son cor, ingrati!

Mes joh cell! jaquells cors no 'us coneixian!
ino havia l' aygua santa ornat son front!
jaquelles turbes cegues no tenian
la llum que ha renovat la faç del mon!

Més cechs, los que sabentne la dolçura
que tanca vostre amor, l' abandoném:
los que gosant dels dons d' eixa tortura
ab nous claus vostre cor atravessem.

¡Ay! que fongui la sanch que d' ells ne raja
lo glas de nostre cor indiferent:
isols un Deu, pot donar á qui l' ultraja
gota á gota sa sanch per nodriment!

DOLORS MONSERDÀ DE MACIÀ.

LO SOMNI

Recubuit in Cæna super pectus ejus.

JOAN. XXI, 20.

Quant vegé lo bon Jesus
tots sos deixebles á taula
units á sa dolça veu
per fer la darrera Pasqua,
haventlos sempre estimat,
fins á la fi 'ls estimava.
Ab tovallola cenyit
se 'ls agenolla á les plantes:
d' un á un los renta 'ls peus,
barrejant sos plors ab l' aygua.
Al havérlos rentat
los diu aquestas paraules:
—Sopá' ab vosaltres avuy
ab gran desitj desitjava,
del meu amor infinit
per darvos la ley sagrada:
com Jo á tots vos he estimat,
estimauvos uns als altres.—
Los dona son Cos per pa,
per vi sa Sanch adorada;
de la Sanch del bon Jesus
sant Joan se 'n embriaga.
Se reclina al sagrat Cor,
com trobador sobre l' arpa,
y amorosos batements
ressonan dins la seva ànima.
Ab música tan suau
sant Joan s' endormiscava,
los somnis que ha somiat
eran més dolços encara,

Lo primer somni que te,
que li naixen ales d' àliga.
Desde l' pit del bon Jesus
vola al si del etern Pare:
fixa 'ls ulls en aqueix Sol,
un torrent de Llum ne raja,
y d' eix Sol y d' eixa Llum
com un diluvi de Flama.
Del fons de l' eternitat
á la terra l' vol abaixa.
Lo riu de Llum es lo Verb
y l' Verb prengué carn humana,
y en creu lo mira clavat
dalt al cim d' una montaya,
lligant la terra y lo cel
ab sa amorosa abraçada.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

NOMS DELS NOUS CARRERS DE BARCELONA

S' ha presentat al Ajuntament d' aqueixa ciutat y ha sigut acceptada per la Comissió, una instancia firmada pels escriptors catalanistes don Pere de Cots y Soldevila y don Ramón N. Comas, demandant que á la llista de noms dels nous carrers de reforma, s' hi afegixin los següents: Sant Dámas,—Matheu Fletxa,—Carbonell y Bravo,—Juliana Morella,—Miquel Servet,—Escultor Amadeu,—Isabel de Josa,—Manuel Tramulles,—Pere Benedicte Mateo,—Damià Campeny,—Pintor Dalmau, y Agustina Zaragoza.

SANT DÁMAS, natural d' Argelaguer del Ampurdá y fill d' un moliner; per los seus talents y virtuts fou considerat com un dels homens mes notables de son temps y meresqué ocupar lo Soli Pontifici desde l' any 367 al 385.

MATHEU FLETXA, Frare del Carme, natural de Prades, bisbat d' Elna, molt estimat del Papa Sixt V y del emperador Carles V per las mes grans qualitats. Músich insigne y escriptor didáctich notable, desempenyá lo magisteri de capella en la Real dels Infants de Castella y fou lo prefecte dels músichs de la cort d' aquell monarca. Morí en 1604.

CARBONELL Y BRAVO. Célebre químich barceloní, autor de molts treballs científichs que li donaren fama europea y particularment d' una farmacopea declarada obra de text no sols á Espanya sino al extranger, per lo que fou traduïda á cinch idiomas diferents. Com á penyora de la deferència que meresqué á Carles IV, li fou otorgada la privativa de la publicació del degà de la prempsa periódica barcelonina lo *Diario de Barcelona*.

JULIANA MORELLA. Es aixís l' apellido y no Morrell, com lo posa Moreri y altres, lo d' aquesta insigne parroquiana de Santa Maria del Mar, en quin temple y real capella, fou batejada als 8 del mes d' Agost del 1597. Anomenada per un

autor capdalt *miracle de son sexe*, justificá quant perfectament li escauria aytal títol, ab la possesió de catorze idiomas quan comptava sols tretze anys, y essentne molt experta en filosofia, teología, música y jurisprudencia. Defensá públicament conclusions de filosofia devant la cort pontifícia d' Avinyó, quant comptava la susdita edat, y per aquell mateix temps n' entrava á disputar públicament també, en lo Col·legi dels Jesuitas de Lyó. Havent professat en l' ordre de Sant Domingo, es sens dupte, la gloria mes alta del monestir de Santa Práxedes d' Avinyó.

Miquel Servet. Coneguda es l' importància científica del célebre home de ciencia del segle XVI que essentne lo primer en descubrir la circulació de la sanch, es un dels metjes mes il·lustres d' aquell temps.

ESCOLPTOR AMADEU. Poch coneguts ne son nostres artistas, degut á l' indiferència ab que sempre s' ha tingut á Catalunya tot lo que al art se referex. Ab tot y esserne Ramon Amadeu un dels que mes obras ha deixat com á penyora d' un talent de primer ordre per tot lo príncipat, ningú s' ha pres la molestia encar d' escriurer la biografia del que, académich de Sant Ferrant de Madrit, morí en nostra ciutat en lo mes d' Octubre del any 1821. Las esglésias del Pi, Sta. Agna, Sant Francisco, Sant Felip, Sant Jaume dels Orfans y Sant Agustí, donan testimoni del valor de l' Amadeu, com vulgarment li diuhen los artistas.

ISABEL DE JOSA. *Isabel de Joya* anomena á aquesta barcelonina lo P. Feijóo. De noble llinatge anava, moguda per la sua gran caritat, de porta en porta en busca de l' almoyna ab que havia de socorrer als pobres després d' afavorirlos ab les sues riqueses propies, fins que despreciada per sos parents marxá á Roma. Dotada d' extraordinari saber, logrà, lo que poques dones han conseguit: autorisació per predicar al poble fiel, lo Sant Evangeli y les virtuts cristianes desde la trona sagrada. En nostra ciutat, mostrá son talent y eloquència en l' església dels Angels y en la Santa Catedral Basílica. En la ciutat eterna, després d' haverla escoltada la cort pontifícia, l' escoltaren los juheus ab tanta admiració que després d' haver disputat ab ells públicament, consegui la sua conversió. Brillá en lo segle XVI.

MANUEL TRAMULLES. Lo mes acreditad deixeble del il·lustre Viladomat, ab qui s' arrivan á confondre les sues obres, per cert no escases. La Seu, Santa Maria, la que fou església de Sant Gayetá y altras conservan encara quadros y frescos d' aquest artista barceloní, que acreditá son nom, sobre tot en la sala capitular de nostre capital, en aquell gran quadro en lo que s' hi representa la presa de posessió de la canongia real de la catedral per lo rey Carles III.

PERE BENEDICTE MATEU. Es lo metje y apotecari de Barcelona qu' en l' any 1497 publicà la primera farmacopea legal que s' ha conegut fins are, donant aquesta gloria á Catalunya.

DAMIÁ CAMPENY. Notabilissim escultor de fama europea, honor de Mataró, la sua pàtria, y gloria de les classes de la Llotja, que sostenia aquella may prou dignament ponderada Real Junta de Comers y Gobern de Catalunya. Emul de Canova y competidor dels mes capdals artistas de son temps, com ho acreditan les sues obres que s' conservan en nostre Museo provincial de Bellas Arts.

PINTOR DALMAU. Be mereix los honors de la posteritat lo privilegiat artista que deixá provat son geni en aquella preuhada taula que li fou encomenada per los concellers Joan Llull, Benet Fivaller, Francesch Carbó, Guillém Colom y Antoni Pujada en 1443, y adorna la capella de nostre concell municipal. En ella s' hi representa ademés de dits honorables magistrats populars, voltada de Sants, la figura de la Santíssima Verge, de la qual n' ha dit un escriptor contemporani, que l' envejaria l' àngel de la escola de Fiessole, y quina obra en conjunt, inspirá á Castellar los mes entusiastas elogis al art catalá d' aquella epoca, sintetisat en lo nom de Lluís Dalmau.

AGUSTINA ZARAGOZA. Sapigut es que, una de les principals figures que sobressortiren en aquell memorable siti que doná gloria inmortal á Zaragoza, es l' heroina que acabém d' esmentar. Be mereix que la recordi Barcelona ja que en ella veié la llum del dia al naixer en nostre carrer *Nou de la Rambla* com generalment se l' anomena. Lo nom de Zaragoza es antich en nostre terra, puix que l' portava ja aquell fill il·lustre de Granollers que morí en 1673, després de haver fet memorable son abaciat del monestir de Montserrat, en los anals d' aquella santa casa.

P. DE C.

BIBLIOGRAFÍA

Molt ben imprés, en la acreditada estampa viagatana del senyor Anglada, hem rebut lo tomo del *Certámen Literari* celebrat l' istiu passat en la industriosa vila de Manlleu.

En aquest certámen, com en quants á Catalunya s' celebren, cal considerarhi dues coses: la literatura y la propaganda catalanista.

Literariament ¿perqué amagarho? solen ser una miseria y un dany. Al qui ab altres amors no hi acut que l' s de las bellesas literarias ne treu una impresió tristíssima. De totes las poesías ne conex lo motlllo ¡sempre l' motllol y, per

adobs, generalment l'enmotllat es barroer. Y axó fa mes mal en quant hi ha ingenis y verdaders talents fets malbé per la facilitat del triomf, que altres fruyts donarían si aquets lluhiments tant temptadors com banals, no 'ls fessen anar ab lo peu fora camí.

No obstant, es necessari manifestar, en honor del Certámen Literari de Manlleu, que 'l tomo que tenim á la vista, s' escapa en bona part d'aquest mal concepte. Algunas de las composicions poéticas revelan talent y bon gust, y axis se llejexen ab agrado y no repugna que se las hage distingit ab un premi. Y entre las composicions en prosa hi ha un estudi de regionalisme ben digne de ser coneget y meditat, y unas notas históricas de Mossen Parassols molt curiosas y útiles. Aquets dos treballs solament ja farían bo y convenient lo llibre.

Mes, per nosaltres, la importancia major de la Festa degué resultar del carácter propagandista del catalanisme que ben accentuadament revestí.

Baix aquest punt de vista, merexen consideració y aplauso 'l parlament del senyor Poquí, alcalde d'aquella vila; lo discurs del Dr. Sellarés, President del Jurat calificador, y 'l preciós párrafo de gracias del sempre inspirat y atractívول senyor Genís.

Lo parlament del alcalde senyor Poquí, lo reproduhim casi sencer perqué val la pena, per lo que es en sí, y per son valor d'exemple:

«Avuy es dia de gran festa per tots los que sentím esbategar lo cor per las glorias de nostra aymada Patria catalana. Festas com aquesta uneixen en apretat llas á tots los catalans, com s' uneixen al peu de l'ara santa los que's juran ser companys en lo romiatge de la vida. Aquí, en aquesta Vila, per primera volta se celebra un Certámen catalanista, pus vol per tots los medis que te á ma contribuir al Renaixement de nostra parla, de nostras lleys, de nostras costums y de tot quant en altre temps enaltiren aquest sagrat boci de terra qne sapigué ferse respectar per tot lo mon; per axó l'any passat celebrá ja un imponent *meeting* y creá á seguida lo CENTRE CATALÁ que es lo qui ha organiat aquest Certámen. Es precis que no decaygui lo esperit catalá, y nosaltres, que som catalanistas de debó, devem ajudar á mida de nostras forsas á portar á cap la obra redemptora, porque un dia lliure la Patria com ho fou en altre temps, vingan nostres fills á benehir nostra obra sobre la tomba.

Ánimo, donchs, prosadors y poetas, qu'en bon' hora veniu aquí á donar un dia de gloria á Catalunya; canteu, canteu las grandesas de nostra patria, pero ploreu també ab llàgrimas de fel sobre las runas de nostras llibertats y de nostra oppressora centralisació. Mes estigueu certs que

l'arbre de la regeneració catalana que ha cementsat á conreuharse en aquesta Vila, arrelará fortament perque en son dia puga donar los fruyts ben assahonats que fan los pobles grans y felisos.»

¡Vulga Deu escoltar los patriótichs votos del senyor Poquí, y que las arrels del catalanisme en la vila de Manlleu, per cap mala pesta escanyolida, nodrexí de bona sava l'arbre esperançador de la restauració de Catalunya!

Hem dit que 'l senyor Genís havia donat las gracias en un párrafo preciós. Axó deu haver fet denteta á qui 'ns llegexi, y no volém que s'enaygue. Héusel aquí:

«En aqueix ápat del esperit hem nudrit lo cor d'aliments forsa saborosos y no hi calen ja lleminduras de postres. Tots los qu'hem tingut un lloch en aqueixa taula nos ne portarem un recort dels més grats de la vida. Hem vingut á cullir las primicias regaladas del esclat d'amor d'aqueixa gran vila de Manlleu, que fins avuy ha demanat á las ayguas del Ter la seva forsa; mes, aqueix demá, enamorantse de la seva poesía, ha clucat los ulls somniosa, ha despenjat la lira dels vells trobayres, y 'ls cants de la fé, de l'amor y de la patria han resonat lliures y potents, y ubriagadors; com heralds misteriosos qu'han fet á saber á n'aqueix cel purissim, á n'aqueixos usanos boscos, y á n'aqueixas encantadas riberas lo despertament de la patria. ¡Ditxosos los pobles que s'hagin aplegat un dia á sota dels penons gloriosos que li recordan las grandesas passadas y li prometen dias de sol pels camins de la seva historia! Ditxosos los pobles que, com lo poble de Manlleu, ensembs que 'l armónich ritme dels telers de las sevas fàbricas, sent los cantichs d'amor de las sevas donzellars y 'ls ardorosos himnes de patria de sos nobles fills. Aqueixa expléndida festa li diu á Catalunya que 'ls fills d'aquells fills del Ter, qu'un dia ab son esfors arrebassaren la llibertat, tirant als alabars més enllá d'ahont van las sevas ayguas y posant en sa corona la creu cristiana, encara tenen los ulls posats en ella, per aymarla, per servirla y per defensarla! Li diu á la mare patria que si avuy, lligada de mans y peus, no mes pot fer que suspirar á sota 'l sácer trist de sos recorts melancòlichs, tal volta demá, nous Otgers, nous Guifres, portant al pit la creu de la reconquista, la tornaran fer seurer en son trono, per tornar á ser com avans la reyna de las arts, la reyna de la pau, la reyna dels mars y de la terra. Avuy, allá hont hi ha un poble que viu, y que pensa, y que trevalla, allá la ciencia y la literatura, la industria y las bellas arts, enlayran, com fecundantas bromas, los seus estandarts gloriosos. Demá tots aqueixos pobles que tenen una sola historia,

escriurán en lo firmament blau lo mot gloriós de la seva redempció; lo sublim *Exceltior*; pujant no més, com grahons de divina escala, las crestas de Montserrat y las ressuscitadas torres de Ripoll y de Poblet.»

Y acabém ab la bona nova de que 'ls bons amichs de Manlleu ja tenen posat fil á la agulla del nou Certámen catalanista de dita vila, que, com l' any passat, se celebrarà pel mes d' Agost.

CORREU NACIONAL

Tampoch aquesta setmana oferex gran cosa de particuar la política general del pays. Los periodichs de la Vila y Cort omplen sas columnas ab relacions atapahidas dels incidents á que dona lloch, la vista que s' está celebrant en la respectiva Audiencia, del crim del carrer de la Justa, edició segona de lo de la de Fuencarral, y, naturalment, nosaltres, pobres periodistas provincians, hem de creurer, en vista de la predilecció que hi concedexen nostres confreres de Madrit, que es aquest lo principal assumptu que 'ns ha de preocupar á tots. ¡Bona 's va posant la prempsa de Madrit! D' ensá que 's cotisa á *perro chico* sembla que no la mou altre intent que lo de ferne la colecció mes nombrosa possible, y així se desviu pera trobar un assumptu palpitant y que cridi l' atenció dels eximis llegidors de la Vila y Cort. Lo crim del carrer de Fuencarral li va resultar una magnifica llosera pera cassar *perros chicos* y, descuberta la mina, acóm no explotarla mentres la beta seguexi rendint bons resultats? A pesar de tot, nosaltres, los *egoistas catalanes*, ja 'ls ho podém perdonar, en que no sia mes que per lo molt que ab aquellas esgarrifosas resenyas contribuirán á la regeneració del pays.

S' ha constituhit ja 'l Senat y s' hi comensará á discutir lo Discurs de la Corona, sens que axó hagi produhit aquells terratremols que s' anunciavan. Ningú s' ho ha pres á la valenta y per tant la pau regna en Varsovia. Ahont ha estat á punt de turbarse ha sigut en lo Congrés y tot per motiu de la discussió d' una acta de diputat. Los dos pretendents á la blanca ma de donya Leonor se'n digueren quatre de frescas, la sanch 'ls muntá al cap y, per si tu ets mes lletj ó ets mes maco, heus aquí concertat un *lance* de honor. Gracias á Deu, la sanch no ha arribat al riu, ja que 'ls padrins nombrats al efecte han trobat modo do convencer á sos belicosos apadrinats de que l' dó mes estimable que Deu nos ha concedit es la salut, ó sia, en aquest cas, la integritat de la pell, y s' ha firmat una acta dexant á bon lloch l' honor dels dos contendents, dexant que la comissió d' actas del Congrés concedexi la de diputat al d' ells que tinga mes bons padrins.

L' assumptu de major importancia es lo que 's referex al projecte de tractat de comers ab los Estats Units. Cuba está malament, mes á parer de personas entesas en la materia, no es lo tractat en qüestió lo que l' ha de salvar. De moment sembla que las ventatjas que 's concedirán als Estats Units serán reals y positivas y de escassa importancia las que ells nos concedirán. Algunas Cambras de Comers y Comissions de las regions farineras de la península han enviat exposicions al govern y fins hi han acudit en audiencia pera demostrarli que aquell tractat va á esser una ruina pera nostra industria farinera sens aproveitar á Cuba. En efecte; Cuba necessita exportar son sucre y son tabaco, y fins ara son millor mercat ha sigut la república nort americana, quals portas se li tancarian per las clàusulas del bill Mac-kinley.

Demana donchs, que pera que sa exportació puga continuar, se rebaxin los drets d' entrada de las farinas d' aquella procedencia ab lo que 's fará impossible que los farinaires de la península n' hi pugan exportar. Y heus aquí algunas de las rahons que aquets donan pera que no 's concedexi lo que demana Cuba. «Diuhen: poch es lo sucre que 's cull á Espanya; s' hi podrían donchs, deixar entrar lliurement los de Cuba ab lo que 's resoldrà una part del conflicte. Perque s' ha de tenir en compte que l' conreu del sucre crex d' una manera extraordinaria en los Estats Units; tant que abiat en produhirá tant com n' ha de menester, sense que lo de cap altre lloch li puga fer la competència á causa de la prima que concedex á sa elaboració lo govern nort americà. Per lo tant lo de Cuba abiat no hi trobarà colocació. En quan al tabaco sempre tindrà assegurada la sortida, ab drets d' entrada superiors ó inferiors, per quan lo que 's cull en los Estats Units es molt dolent y en lloch se 'n troba de la calitat del cubá, que será sollicitat sempre pels nort-americans.» Adoptantse aquest criteri, disminuirán segurament los ingressos d' aduanas de la isla, mes los farinaires y las aludidas cambras de comers també indican com dita basa se podría compensar.

A última hora sembla que 'ls farinaires de la península han perdut las confiansas, ja que á pesar de lo que s' ha dit en contra, va á tirarse endavant lo tractat ab los Estats Units.

Se parla de que 'ls alemanys han publicat un mapa de sas colonias y possessions en lo que hi consta lo grupo de las illas de la Providencia del arxipèlag caroli. Aquest fet ha fet vibrar la fibra patriòtica d' alguns periódichs y s' han tirat inculpacions á la cara del govern. Los periódichs ministerials, defensantlo, diuhen que las tals illas no foren inclosas entre las possessions espanyolas quan lo del arbitratje del Sant Pare, y que 'ls alemanys ja hi estaven instalats en 1886, sens que hi tingués res que objectar lo gabinet Sagasta que allavoras governava, resultant per lo tant la noticia una arma de mala lley, ja que 'ls primers que l' han treta de la veyna son los periódichs sagastins.

Com no tením de moment datos exactes pera formular judici, 'ns ho reservarém pera millor ocasió.—X. B.

EXTRANGER

La mort del princep Napoleon.—Las desditxas d' en Crispi.—La virilitat d' un poble.—Preparatiu pel 1 de Maig.

Lo princep Napoleon-Joseph-Carles-Pau Bonaparte, fill segón de Jeroni Napoleon, rey Westfalia, nascut á Trieste en 9 de Setembre de 1822, era l' representant de la raça napoleònica. La seva vida ha estat tan plena, son nom va barrejar á tants incidents famosos de la historia de Fransa en la segona meytat del present segle, y estava emparentat ab tantas coronas y personatges, que la seva mort constitueix un fet d' importància. Fou home de molta cultura intel·lectual, mes tan péssimament digerida que l' seu cervell ple d' aberracions y d' errors, y sa conducta li robava totes las amistats. Te historia militar y política. La segona no pot ser mes desastrosa. Li donaren gran anomenada sos discursos en las Cambras francesas, y especialment dos que 'n pronuncià al Senat, que han quedat célebres, un contra la familia dels Orleans y un altre contra l' poder temporal dels Papas. Havia escandalisat ab la seva impietat descarada y ab son republicanisme del mes roig. A l' hora de la mort sembla que s' ha adonat dels errors en que visqué; axis sia y Deu l' haja perdonat. Dexa dos fills, los princeps Victor de 29 anys, y l' princep Luis, de 27, y una filla, la princesa,

Leticia, víuda del ex-rey d' Espanya Amadeo de Saboya. Son testament polítich no's conex encara.

En Crispi, aquell prepotent ministre que gallejava com un rival de 'n Bismarck, va perdiénd, à cada bugada un nou llençol. Ara s' acaba de trobar que era tal la miseria del tresor italià, confiat á sa desatinada administració, que una societat de crèdit va adelantarli 300.000 pessetas en son nom. La descoberta ha fet escàndol á la cambra, y un diputat radical ha demanat que sia en Crispi qui pague aquesta cantitat. Tant acurrucat se troba que, compromés á anar á Bolonia á exposar son programa, n' ha desistit, ab la tonta fugida de que no ha de combatre á un ministeri que fa la seva política. ¿Si serà axó un medi per comprar la benevolència del di Rudini que tants forats haurá de taparli al ministre caygut?

Dona gust de llegir y fa verdadera enveja lo que acaba de succeir á Suissa. Las dues cambres acceptan un projecte facultant al govern federal per otorgar lo retiro ab pensió als funcionaris de cert número d' anys de servei. A alguns diputats se 'ls ocorre subjectar lo que anaya á ser lley al referéndum, es dir á la ratificació dels pobles federats. Axis s' acorda: ve la prempsa, y totá ella aconcella al poble la votació del projecte de lley; però en la votació queda derrotat lo projecte per una majoria inmensa. ¿Cóm ha estat axó? Ha sigut que 'l poble suis veu de fa temps ab mala cara com en ell se desenrrolla 'l funcionarisme, que ab bon instant aborreix, y veu ademés que 'l govern federal tendex á un radicalisme y á una absorció de facultats que ell no tolera, y ha volgut donarlos aquesta llissó. ¡Quin poble, mos lectors! ¡Y pensar que nosaltres podríam serho axís, y som tant oposats!

Per tot Europa se senten ja las primeres remors del acte que 'ls obrers preparan pel vinent i de Maig. Los comités socialistas no cessan de celebrar reunions, de proposar plans y d' enviar comunicacions exitant á la vaga y á la presentació de reclamacions. Axó esporugueix á molts. No obstant, cal notar que á qui menys espanta es á qui mes deuria preocupar. A Fransa, hont los elements obrers tenen inmensa forsa, ahont gobernan lleys exageradament democràtiques y liberals, hi ha 'l ministre Constans qui està empenyat en que la manifestació general no 's realise; y ho lograrà. ¿Qué haurian de fer, donchs, los governants de païssos, hont las lleys son mes protectoras del orde públic?—V.

DIETARI DEL PRINCIPAT

L' ilustrat sacerdot D. Tomás Rigualt, subsecretari del nostre Ilm. Sr. Bisbe D. Jaume Català, ha publicat correctament traduhida al català la seva última carta pastoral. Ab aquest treball lo citat Mossen ha fet un gran be á nostras classes populars especialment, que podrán entendrer las saludables ensenyansas y bonas doctrinas que enclou lo darrer escrit de nostra primera autoritat eclesiástica.

Una mitja figura d' un vell que lluhex tocs de verdader mestre, original del senyor Feliu, un dels paisatges del senyor Domènec, fresch y sucós com los millors que li hem vist, y dues esculturas en bronze, dels senyors Emili Ben-

lliure y Reynés, la de aquest últim retrato molt elegant y la del primer figureta de saló, expressiva y simpática, son las obras que mes nos han cridat l' atenció aquesta setmana, en la sala-exposició Parés.

Avuy hi exposan los senyors Pinós, Camins, Guasch y Francisco Masriera.

✿✿

Lo dilluns passat fou detingut un subjecte valencià, que portava á la faixa vuyt aparatos que, examinats, resultaren contenir materia explosiva. Preguntat y ben confessat lo pres, sembla que ha donat fil per capellar la enredada troca de la qüestió dels petardos que tantas alarmas han produxit d' un quant temps ensa; puix s' han fet numerosas presons y fructuosas visitas á certs indrets.

✿✿

L' Excm. Sr. Bisbe de Vich, Dr. D. Joseph Morgades, ha publicat una bellíssima *Alocució* convidant á totas las Associacions de joves sota lo Patronat de Sant Lluís Gonzaga, á la romería que 'l dia 21 del vinent Juny ha de realisar, per iniciativa del Excm. Morgades.

En la alocució esmentada s' contenen las rasons d' haver escullit com á lloc de romería nostre estimat Monastir, y es que á Montserrat se guarda la memoria de dues visitas, una d' ellas ben certa, feta pel Sant á dit Santuari, á la edat de tretze anys, y escayentshi un fet miraculos, que decidí á la infanta donya Margarida, filla de donya Maria d' Austria, víuda de Maximilià II, á ferse monja del convent de Carmelitas descalsas de Madrid.

✿✿

La «Lliga de Catalunya» prepara per lo dia 31 pròxim una solemne vetllada necrològica dedicada á honrar la memoria del malenguanyat company de causa, poeta y folklorista, en Pau Bertran y Bros.

✿✿

Desde 'l dilluns passat lo pa ha pujat á Barcelona d' un céntim per lliura. Puja la carn, puja 'l pa, la pobresa es molta. ¿Cóm anirà axó, senyors del Ajuntament? Que no son de Deu los pobres?

✿✿

Lo passat diumenge celebrá la «Academia barcelonesa de Sant Tomás de Aquino,» una sessió literaria musical en honor de son Patró, en la sala del Trono del Palau del senyor Bisbe. Hi assistiren delegacions de nostras primeras autoritats y centres científichs, s' hi llegiren notables treballs pels senyors Donadiu, Pou y Ordinas, 'l Dr. Joseph O. Solà Pbre., y 'l Dr. Anguera. S' executaren escullidas pessas musicals, cridant

principalment la atenció de la lluhida concurrencia *La rosa marcida*, balada de Mossen Jacinto Verdaguer, posada magistralment en música pel mestre Candi, y delicadament interpretada pel senyor Llupart.

La Societat Barcelonesa d' amichs de la Instrucció ha acordat celebrar públich certámen en honor de 'n Monturiol. Heus aquí la llista dels premis:

Primer. Premi consistent en medalla de bronce y diploma honorífich, al autor de la mejor biografia de Monturiol que no passi de 20 páginas en fóleo;

Segon. Idem idem idem, al autor de la mejor oda que canti'l mérit y la fama del gran Monturiol;

Tercer. Idem idem idem, á qui escrigui 'l mes acabat estudi científich del «Ictíneo», donats los avensos de la época en que s' inventà;

Quart. Idem idem idem, al poeta que mellor descrigui en romans catalá, que no passi de 400 versos, lo quadro que oferia 'l port de Barcelona al moment de botar al ayga l' original barco que inventà Monturiol.

Quint. Idem idem idem, del mellor retrato de Monturiol al oli, en busto, tamany natural.

Sisé. Idem idem idem, al escultor que cizelli 'l mes exacte busto del mateix, també de tamany natural.

Lo jurat concedirà 'ls accésits que creguí oportunas y consistirán en diplomas honorífichs exclusivament.

Los treballs no premiats serán tornats á sos autors, acreditant serho per lo rebut que al presentarlos los hi entregará 'l senyor secretari de la Societat.

Si algun treball dels premiats resultés de molt mérit á judici de la Societat, se podrà concedir al seu autor, com á premi extraordinari, lo títol de soci de mérit.

Pera la distribució de premis se celebrarà una sessió pública y solemne, en la que s' llegirán los travalls literaris que resultin premiats, se cantarà l' himne y s' exposarán los travalls artístichs que, aixís mateix, mereixessin tal distinció, publicantse després tots en un tomo especial per compte de la Societat.

Los travalls literaris dels que no s' diu l' idioma en que deuen escriures, podrán serho en castellá ó en catalá indistintament.

Las obras y travalls deurán presentarse al secretari d' aquesta Societat, D. Enrich Mir y Miró, Portal del Angel, 15 y 17, tercer, avans de la tarde del dia primer d' Octubre del present any.

Lo nom del autor y l' punt de sa residència s' expresarán en un plech tancat, en qual sobre hi

haurá un lema igual al que deurá escriures al principi de la obra.

Fa alguns dias que s' han représ ab gran activitat las obras de construcció del ferrocarril de Martorell á Igualada. Al present hi han ocupats uns quatre cents treballadors. Es, donchs, probable que no passarà gayre mes d' un any que ja las màquines xiularán per la conca del Noya, reportant á la comarca, y en particular á la necessitada vila d' Igualada, un inmens benefici.

Diu *La Voç del Pirineo*, de Puigcerdá, que 'l dijous de l' altra setmana fou visitada aquesta vila per Mr. Romeu, veguer francés d' Andorra, acompañat del Tresorer General del Departement dels Pirineus Orientals, del senyor Jutge francés d' apelacions d' Andorra, y redactors dels importants periódichs de Paris *Le Figaro*, *L' Illustration* y *Le Gaulois*.

Ab pler hem vist que 'l citat periódich va inclinantse al us de nostra llengua en algun de sos articles.

Per promoure y facilitar l' envío d' obras de pintors francesos á nostra proxima Exposició de Bellas Arts, ha marxat á Paris lo senyor Peller, delegat á dit objecte per la Comissió Organisadora.

També avansan los preparatius de la Exposició de Horticultura. La setmana entrant començaran en lo Palau de Ciencias y en lo Passeig de Sant Joan las obras necessaries.

Hi ha horas que Barcelona sembla un poblet de mala mort. S' ha obert un establiment anomenat *Au lion d' or*, que es café, restaurant y cervesería á l' hora, y fan una pila de días que aquí no s' parla d' altra cosa y que no s' desfá una atapahida colla de curiosos situada davant del establiment, per veuren alguna cosa á cada brandida que 'ls que entran y surten donan á las mamparas. Y per completá l' quadro uns quants xicots s' entretenen en marejar y perjudicar als amos espalitant las magníficas vidrieras de las portas.

L' establiment es en realitat notable, pero vaja, no n' hi ha per ferhi tant lo badoch.

Una Comissió nombrada al efecte pel Foment del Treball Nacional està á punt de donar cumpliment al encàrrec de redactar un Reglament per un «Institut destinat als inválits del treball», que s' projecta crear.

Lo passat diumenge una nombrosa comisió

del Centre Escolar Catalanista, passà al veïnat de Ripollet, ahont, en companyia dels senyors Capmany y Diumaró, de Sabadell, celebraren una reunió catalanista sumament concurguda, en la que dirigiren la paraula al públic los senyors Moragas, Ferrer, Verdaguer y Capmany. Esperém que la bona llevor no haurá cayut en terra erma.

De L' Olotí: Un altre regalo ha rebut nostre «Centre Català», consistent en una patata, però tant extraordinaria que ha cridat la atenció à quants l' han vista. Pesa aquela 34 onzas, perteneix à la classe dita *Pageresas* y es procedent de la frontera de Navarra. Al menos se farán 40 plantas de aquest curiós exemplar.

La ciutat de Sabadell s' ha manifestat unànimement partidaria de la creació d' una càtedra de Dret civil català, puix sas principals corporacions han elevat una instància à nostra Diputació provincial, suplicantli que cree y subvencioní dita càtedra. Firman aquesta instància lo «Centre Català», lo «Foment mercantil industrial y agrícola», lo «Centre industrial» y la «Associació de Catòlics».

Lo diumenje, à dos quarts de cinc de la tarda, caygué una forta pedregada en la ciutat de Girona. En los carrers quedà una capa de pedra de mes de vinticinch centímetres d' alsada. La pedregada causà varis desperfectes en las casas. En la fàbrica «La Gerundense» lo pes de la pedra enfonsà una part del edifici. En las aforas de la ciutat los danys que han sufert los fruyterars y sembrats son de consideració.

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

Cartell extraordinari

Després de la convocatoria escrita y publicada per aquest Consistori, han sigut oferts los següents premis per adjudicar-se en la festa dels Jochs Florals de Maig vinent:

Un objecte d' art, que ofereix la Excm. Diputació Provincial d' Alacant, al mèllor romans basat en un fet gloriós de la història d' Aragó.

Un objecte d' art, ofrena del Excm. Ajuntament de Reus, à la mèllor composició poètica, deixant lliure l' tema, pero declarant preferible la d' assumptu gloriós escayut à Reus ó en la província de Tarragona.

Un objecte d' art, que ofereix la Excm. Diputació Provincial de Tarragona, à la mèllor Monografia sobre un fet històrich de la Etat Mitja relatiu à Tarragona.

Un objecte d' art, ofrena del Centre Escolar Catalanista, al mèllor treball científich sobre l' Regionalisme y Nacionallisme.

Un objecte d' art, ofert per lo Centre Català de Sabadell, à la mèlloren poesia en pocas estrofes y de conceptes va-

lents, enèrgichs y precisos, que, interpretant lo mes pur espiritu catalanista, sia propia pera constituir, posada en música, l' «Himne Nacional de Catalunya».

A eixos premis son extensivas las prescripcions acompañatorias del dessusdit Cartell.

Barcelona 10 de Mars de 1891.—Lo President, Joan J. Permanyer.—Lo Secretari, Narcís Verdaguer y Callís.

Hem rebut lo *Cartell* del Certámen Catalanista de la joventut Católica d' aquesta ciutat, que conté 'ls premis següents:

CARTELL

Premi d' honor y cortesía: FLOR NATURAL.—Donat será à qui mèllor cante lo sentiment d' amor, deguent apartarse los poetas de tot degenerat realisme y mantenirse en les mes pures regions de l' esperit. Qui obtingue aqueix premi haurà de ferne dò à la dama que voldrà escullir, la que, proclamada *Reyna de la festa*, posarà los premis successius en mans dels que n' sigan guanyadors.

Premi de la flor d' taronger d' or y d' argent.—Es per l' autor de la poesia mèllor que s' presente, inspirada en qualsevol dogma, institució, pràctica ó acte de nostre Santa Religió Católica.

Premi del ram de llorer d' argent.—S' adjudicarà à la composició poètica que ab més alt ingeni y esperit català cante alguns dels fets històrichs, consuetuts y tradicions de tota la nostra terra, sense esclouer les illes Balears, Roselló, Valencia y demés encontrades ahont se parle la llengua.

Premi del llaut d' argent.—Se n' farà present à qui hage tramés la mèllor poesia lírica sobre algun tema que no venga comprès en cap dels glosats.

Premis extraordinaris

Lo Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Barcelona ofereix una *safata de plata* ab l' escut propi de dit Bisbe, al autor de la mèllor «Relació històrica del Pontificat del Ilm. Sr. Sapeira, continuador de las obras de la Seu de Barcelona, fins son estat actual, y vicissituds d' aquell Pontífic».

Lo Ilm. Sr. Bisbe de Gerona féu lo present de *tres volums de la Real Academia de Bones Lletres* per la Memoria que, conservant l' de les cròniques antigues, descrigue mèllor «lo seti de Gerona per los francesos en temps de Pere II lo Gran (1276-1285)».

Lo Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich ofereix una rica joya d' art à la poesia que mèllor cante la «restauració del Monestir de Santa Maria de Ripoll».

Lo Ilm. Sr. Bisbe de Lleyda fa ofrena d' una *ploma de plata*; les obres del difunt Bisbe Costa y Borrás, una edició il·lustrada del *Quijote* y ls volums del primer Congrés catòlic espanyol, à les mellors «noticies sobre les creus de pedra col·locadas per don Jaume I Conqueridor ó per son manament en les entrades de les poblacions, significació d' elles, necessitats y medis de renovarles ahont hagin caigut per desgracia».

Lo Ilm. Sr. Bisbe de Segorbe envia una *Artística joya d' argent*, à fi y efecte de premiar ab ella la mèllor «Monografia y crítica de la poesia catalana desde la època dels trovadors fins als nostres dies».

Lo Pbre. Rvnt. Isidre Vilaseca ofereix la *vida de Jesucrist*, luxosament enquadernada, à la mèllor poesia que versi sobre «l' Judici Universal».

La Associació Patronat del Obrer fa present d' una *valiosa joya d' art* à la mèllor «reseña histórica dels antichs

gremis de Barcelona; manera de fer compatible sa existència ab lo modo d' esser dels oficis é industries de la època actual.»

Alguns barcelonins ofereixen una *lápida conmemorativa* al autor del meller y más complert *Santoral Barceloni*, es-
sent preferit lo treball històrich-biogràfic de tots los sants fills de Barcelona ab especial menció dels fets menos cone-
guts de sa vida; ab un apèndice ahont se relacionin los actes realisats en eixa ciutat per los sants que sense ser fills de Barcelona hi han permanescut durant algun temps.

La Redacció de la *Revista popular* ofereix un notable ob-
jecte d' art á la meller monografia ó treball històrich en
que 's descrigan «la situació de l' Iglesia catòlica en Espa-
nya en lo segle iv; abjuració de l' arrianisme per lo Rey Recared en lo tercer Concili toledá; conseqüencies de la mateixa.»

Un particular ofereix una *joya humorística* á la meller poesia satírica de tema lliure.

Totes les composicions haurán de endressarse á la Secretaria de la Academia, carrer de la Portaferrisa, número 13, avants del mitj dia del cinch d' Abril pròxim vinent, acompanyada cada una d' un plech clos que contindrà lo nom del autor, y en lo sobrescrit durá lo títol y lema de la composició respectiva. Lo plazo de admisió es improrrogable.

Lo Jurat calificador de les composicions literaries d' enguany es compost per los senyors: M. Iltre Dr. don Celesti Ribera, Canonge.—Don Victor Gebhart.—Don Joan de Deu Trias y Giró, Catedràtic de la Uuiversitat de Barcelona.—Don Ferran de Segarra.—Don Terenci Thos.—Don Anton Maria Fábregas.—Don Francesch de Boter.

CRÓNICA RELIGIOSA

L' Alemanya catòlica está de dol.

Ha mort lo célebre campeó, lo invicto quefe del Centre parlamentari del Reichstag, senyor Windthorst.

Ha mort plé de días y de mérits, havent vist coronats sos esforços, per obtenir la llibertat de la Iglesia. A ell se deu principalment la derogació del *Kulturkampf*, y la formació de la Lliga catòlica plena de vigor y d' esperances. R. I. P.

Lo Sant Pare, ab data de 3 de Mars, ha dirigit una Carta als Bisbes de Austria en la qual senyala 'ls punts principals pera moure la acció catòlica en lo Imperi.

En primer terme posa la celebració annual de Congressos catòlichs, argumentant á favor d' ells per l' exemple dels adversaris de la Iglesia que tot sovint se reunexen.

Recomana molt l' orde gerárquich en la direcció de las fòrsas catòlicas, y la propaganda per medi de la premsa.

L' Observatori astronòmic que ha fet mòntar en lo Vaticà lo Papa actual, confiantne la direcció al religiós barnabità, P. Denza, es objecte de singulars elogis de part dels sabis estrangers que l' visitan. L' aparato fotogràfic montat á la cúpula del Observatori, será de suma utilitat per contribuir á la formació tan desitjada de la *Carta celeste*.

En la última sessió celebrada lo dia 5 del corrent mes, lo Secretari ha llegit una interessant ressenya dels treballs del Observatori, durant lo mes de Febrer, presentant las tacas solars ab las variacions que han tingut durant dit periodo.

Los diaris protestants dels Estats-Units, elogian molt una carta que l' Cardenal Gibbons, arquebisbe de Baltimo-

re, ha escrit al senyor Decurtins sobre la qüestio social. Tots felicitan al eminent Prelat, perque busca 'l modo de armonizar la religió ab lo progrés industrial y 'l be del treballador. Fan constar á la vegada que aqueix moviment á favor de la humanitat y de la civilisació, se deu principalment á la impulsió de Lleó XIII.

Sembla que á las Catacumbas de Roma s' ha fet una troballa de importància. En las de Sant Pere y Sant Marçel·lí, poch conegudas, s' hi estaven fent investigacions baix la direcció del sabi arqueólech Monsenyor Joseph Wilpert, lo qual pogué penetrar en un *cubiculum* tot ple de runa. En la volta hi ha descubert interessants pinturas que representan l' Anunciació, l' Adoració dels Magos, Jesús curant un cego, lo Judici final y algunas imatges de Sants.

La manera com los cismàtics de Orient han celebrat lo Milenari de Foci, lo fautor del cisma, proba quan perduda està la vitalitat verament religiosa de lo que ells anomenan *Iglesia ortodoxa*. Academias literàries á Sant Petersburg y Odessa, y academias literàries á Atenas, ab discursos erudits sobre Bizanci y filologia helénica y temes per l' estil, y paren de comptar. Lo poble ni se 'n es recordat.

Deu fassa que 's cumpliesca la especie de vaticini que acaba de fer lo célebre bisbe de Diakovar, II-Im. Strossmayer. Aquest il-lustre Prelat que tan treballa per tornar als pobles de rassa eslava al gremi de la Iglesia Catòlica, ha dit que te 'l pressentiment que no han de tardar en veures grans senyals de la unió definitiva de las iglesias orientals ab Roma. Es un ideal que persegueix incansable Lleó XIII.

Los qui han estat á Marsella recordarán que en mitx d' un bulevard s' alsa una estàtua d' un Bisbe, ab los brassos extesos en ademà suplicatiu, la vista al cel y ab una corda al coll. Es la estàtua del Bisbe Belsunce, que dona nom al bulevard. Aquest Prelat, á principis del sige passat, quan una terrible pesta convertia Marsella en un cementiri, donant gran exemple de caritat, ordenà una processó de pregàrias per aplacar la indignació divina, y anant ell descalz y ab la corda al coll en senyal de rendida penitència, se oferí al Senyor en holocauste pel be de sa ciutat amada. Alashoras se feu la primera consagració pública d' un poble al Sagrat Cor de Jesús. La pesta cessà, y després Marsella agrahida, axecà una estàtua al heroe, en lo lloch mateix hont feu l' ofrena de sa vida.

Donchs ara als republicans libre-pensadors los hi fa nosa aquell Bisbe en la via pública, y volen aterrar lo monument. L' actual Bisbe de Marsella ha protestat enèrgicamente, y ab ell tots los bons catòlichs de la comercial ciutat; pero 's tem que l' govern se deixarà imposar per las exigencias dels sectaris.

Avis d' Administració.

Suplica esta Administració als que reben lo periódich y no desitjen continuar com suscriptors, tingan la bondat de remetrens lo número, po- santhi la nota: SE TORNA Á SA PROCEDENCIA.

De todas las obras que se 'n envihin dos exemplars á la Redacció, á mes de la correspondencia bibliográfica, se 'n publicará gratis l' anunci, si 's consideran recomenables.